

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
ФАКУЛЬТЕТ МОРСЬКОГО ПРАВА
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА
(МИКОЛАЇВСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ)
КУЯВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ВЛОЦЛАВЕКУ
(РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ПРИЧОРНОМОРСЬКІ
ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ ЧИТАННЯ»**

10–12 вересня 2021 р.

Частина I

Видавничий дім
«Гельветика»
2021

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Дубинський Олег Юрійович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри морського та господарського права, проректор з науково-педагогічної роботи економічних, юридичних та соціальних питань Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова; голова Миколаївського обласного відділення Центру українсько-європейського наукового співробітництва;

dr eng. **Adam Rejmak** – ректор Куявського університету у Влоцлавку (Республіка Польща);

mgr **Joanna Skiba** – завідувач кафедри іноземних мов, керівник міжнародного офісу в Куявському університеті у Влоцлавку (Республіка Польща);

Головко Олег Павлович – кандидат економічних наук, засновник та директор Видавничого дому «Гельветика»;

Віхляєв Михайло Юрійович – доктор юридичних наук, професор, директор Центру українсько-європейського наукового співробітництва;

Ломжець Юлія Вікторівна – кандидат політичних наук, доцент, завідувачка кафедри морського та господарського права Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова;

Ломакіна Олена Анатоліївна – кандидат юридичних наук, доцент, завідувачка кафедри адміністративного та конституційного права Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова;

Мішина Наталя Вікторівна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Тильчик В'ячеслав В'ячеславович – доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри адміністративного права і процесу та митної безпеки Університету державної фіскальної служби України.

СЕКРЕТАР ОРГКОМІТЕТУ:

Сікорський Олександр Петрович – кандидат юридичних наук, доцент кафедри морського та господарського права Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

П 77 **Причорноморські публічно-правові читання:** Матеріали міжнародної наукової конференції, м. Миколаїв, 10–12 вересня 2021 р. – Миколаїв: Видавничий дім «Гельветика», 2021. – Ч. 1. – 212 с.

ISBN 978-966-992-592-3

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну наукову конференцію «Причорноморські публічно-правові читання», яка відбулася на базі Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова 10–12 вересня 2021 р.

УДК 34(063)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Самовідступи Великої Палати Верховного Суду від правових позицій:
вплив на ефективний спосіб захисту прав

Васечко Л. О., Васечко О. І.9

Деякі аспекти державотворення та правотворення у Київській Русі

Долинська М. С.12

До питання дії нормативно-правових актів по колу осіб

Дубинський О. Ю., Ломакіна О. А.16

Щодо дії нормативно-правового акту у правозастосовній діяльності

Дубова К. О., Князєв В. С.23

Історико-правова характеристика припинення господарюючих
суб'єктів (за законодавством Австро-Угорщини)

Коритко Л. Я., Кучера А. М.26

Українська інтелігенція у державотворчих процесах

В. Липинського очима сучасника

Кулачинський М. М.29

Особливості правової системи Франції на початку ХІХ століття

Лісогорова К. М.33

Поняття «комплексна галузь права»

як категорія сучасної юридичної науки

Мозолюк-Боднар Л. М.36

Державний суверенітет в умовах глобалізації:

історико-правовий аналіз

Мудриєвська Л. М.39

Міжгалузевий інститут технічного права

Смерницький Д. В.42

Верховенство права у сфері публічного

та приватного права: порівняльно-правовий аспект

Шилінгов В. С.45

Революційні комітети як один із засобів утвердження влади більшовиків в Україні: історико-правовий аспект Щербатюк В. М.	48
--	----

**СЕКЦІЯ 2. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС;
ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО**

Адміністративно-правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності в Україні Антонюк У. В.	53
--	----

Особливості взаємодії Державної митної служби України з інститутами громадянського суспільства Атаманчук Н. І.	56
--	----

Ознаки конфлікту інтересів: позиція правоохоронних органів та судова практика Ахтирська Н. М.	60
---	----

Державна митна політика: історія та перспективи розвитку Бабюк А. М.	64
--	----

Шляхи та проблемні питання удосконалення адміністративно-правового забезпечення контрольно-наглядової діяльності у сфері земельних відносин в Україні після відкриття ринку землі Борко А. Л.	66
---	----

Шляхи вирішення проблеми впровадження цифрових технологій у здійснення правосуддя Георгієвський Ю. В.	69
---	----

Пріоритетні напрями професійної діяльності службовців на сучасному етапі адміністративної реформи в Україні Гришук А. Б.	73
--	----

Financial and legal regulation of electronic money in EU Member Countries Gubina G. L.	76
--	----

Програмне забезпечення як інформаційна послуга: правове регулювання Давидова Н. О.	80
--	----

Правове визначення штрафу, що нараховується державним виконавцем на заборгованість зі сплати аліментів від подібних, які накладає він на учасників виконавчого провадження в інших категоріях спорів Дмитрук І. М.	84
Примусове стягнення податкового боргу за митними платежами: проблема реалізації Дорофєєва Л. М.	87
Розгляд справ в судах про стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу Достдар Р. М.	91
Характеристика принципів встановлення адміністративних процедур Єсімов С. С.	95
Modern problems of information security Капітон А. М.	99
Системність як одна із основних ознак вчинення булінгу (цькування) Коломоєць О. Д., Коломоєць С. Д.	102
Антикорупційне декларування: пошук оптимальної моделі нормативно-правового закріплення механізму Коломоєць Т. О.	105
Адміністративне право: еволюція розуміння, змісту і ролі в державотворенні Колпаков В. К.	108
Інструменти законодавчого регулювання відповідальності за товарну контрабанду в Україні Корнева Т. В.	112
Організація судових органів України: новели національного законодавства Коросташова І. М.	116
Правове регулювання виконання договорів обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів Кравчук Г. В., Доній Н. Є.	120

Обзор форм объективизации результатов административной процедуры в США Маркова О. О.	121
Правові засади та судова практика оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення, винесених поліцейськими Миронюк Р. В.	125
Політична служба як складова публічної служби в Україні Ніщимна С. О.	129
Особливості вирішення митних спорів в порядку адміністративного судочинства України Оніщик Ю. В.	132
Питання правового забезпечення кібербезпеки в Україні Петренко В. О., Рудченко Д. О., Маймур Є. Ф.	135
Правова природа Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей як державного органу Профатіло К. В.	139
Особи, які не брали участі у справі, як суб'єкти права подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами в адміністративному судочинстві Руденко О. А.	143
Недобросовісна реклама як вид інформаційного впливу Самчинська О. А.	146
До проблематики правового регулювання взаємодії органів ДВС та митниць Сергієнко Н. А.	150
Шляхи удосконалення нормативно-правового регулювання забезпечення соціальним житлом в Україні Сікорський О. П., Зелінський В. О.	153
Шляхи удосконалення нормативно-правового регулювання забезпечення соціальним житлом в Україні Сікорський О. П., Яценко В. Д.	157

Булева логіка як навчальна дисципліна для фахівців інформаційних технологій Слатвінська В. М.	161
Щодо питання про участь громадян в охороні громадського порядку Стариченко А. О.	162
Проблемні питання правового статусу деяких суб'єктів реалізації державної регіональної політики Тригуб О. В.	166
Нормативні гарантії якості державного управління у сфері вищої освіти в Україні Уманська А. О.	170
E-government as a tool of public administration Filipishyna L. M.	173
Щодо доцільності розмежування посад з високим і підвищеним рівнями корупційних ризиків Хамходера О. П.	176
Деліктні правовідносини як вид процесуальних адміністративних правовідносин Шестак Л. В.	180
Еволюція адміністративного права в Україні (1991-2021) Школик А. М., Школик А. Б.	184
Адміністративно-деліктне право: поняття, предмет та метод правового регулювання Ярмакі Х. П.	188
 СЕКЦІЯ 3. МОРСЬКЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ МОРСЬКЕ ПРАВО	
The Kerch Strait: possible scenarios of its determination Gorbun O. O.	193
Сервісно-інформаційна функція поліції при оформленні порушень правил дорожнього руху Миронюк С. А.	197

Міжнародно-правові аспекти захисту права на свободу мирних зібрань Середа І. А.	202
Правовий статус Азовського моря та Керченської протоки: проблемні аспекти Хоббі Ю. С.	205

(Державний архів Чернівецької області). Ф. 3. Оп. 2, Том 14, Спр. 29873. 1 арк.

3. Цьсарській патентъ зъ дня 26. Листопада 1852, дьятельный для цѣлого объема Державы изъятно Войскового Пограничья, котрымъ розпоряджають ся новіи опредѣленія взглядомъ стоваришеній (законъ о стоваришеніяхъ) // Общій законовъ державныхъ и Правительства вѣстникъ для Цьсарства Аустріи. Рочникъ 1852. Втора часть объимае XLI–LXXIX части (числа 134–265), выданіи въ мѣсяцяхъ Липцю до Грудня 1852. Вѣдень: Зъ ц. к. надворной и статской тискарнѣ, 1852. С. 1109–1116.

4. Законъ зъ дня 17 Грудня 1862., що до введенія Книги торговельного закона // Переводы изъ Вѣстника законовъ державныхъ для Королевства Галиціи и Великого Княжества Краковскаго. Рокъ 1863, № 17. Часть II. Вѣдень: Выдана и розослана дня 27. Червця 1863. С. 35–147.

5. Коритко Л. Я. Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів господарювання Східної Галичини та Буковини в складі Австро-Угорщини: монографія. Івано-Франківськ: МІСТО НВ, 2011. 224 с.

6. Справа про реєстрацію фірми «Абрагам Давид Круг. ДАІФО. Ф. 229. Оп. 1, Спр. 1, 17 арк.

УКРАЇНЬСЬКА ІНТЕЛІГЕНЦІЯ У ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСАХ В. ЛИПІНСЬКОГО ОЧИМА СУЧАСНИКА

Кулачинський М. М.

кандидат політичних наук, доцент,

доцент кафедри суспільних наук

Одеського національного медичного університету

м. Одеса, Україна

Про В. Липинського в науковій літературі написано й надруковано чимало статей монографій, що може слугувати не лише для написання статті, чи монографії й бути цілим політичним, глибинним дослідженням колективного характеру на ниві наукового напрямку історії політичних і правових вчень. Однак, спробуємо розібратися в його епістолярній спадщині крізь призму сьогодення, коли наша країна після подій 2014 року опинилася вкрай скрутному стані.

Маючи доволі гострі дискусії зі своїми політичними опонентами про поразки українських визвольних змагань 1914 – 1921 рр. Липинський дійшов висновку про те, що саме за відсутності провідного прошарку

населення, який би мислив державницькими категоріями, виходив з національних інтересів ми отримали поразку у військовому протистоянні від Польщі з одного боку, та від Радянській Росії з іншого. Український мислитель бачив нагальну потребу у створенні «сильної і авторитетної групи», навколо якої могла б об'єднатись (як колись у варязько-князівській чи шляхетсько-козацькій добі) і політично зорганізуватись українська нація. Без теоретичного обґрунтування і практичного розв'язання цього завдання «ніякі, навіть найкращі орієнтації не допоможуть нам стати нацією ані державою», лише за таких умов може народжуватися держава, наголошував він [1, с. 68]. За відсутності авторитетів нації не може бути національного суспільства. Буде «розпорошена, взаємно себе не знаюча і ненавидяча юрба рабів. Такою юрбою мусить правити з чужої Землі, з Метрополії, чуже організоване громадянство, чужа Держава, на те, щоб ця юрба сама себе весь час не різала» [2, с. 66].

На наше глибоке переконання й сьогодні В. Липинський задає надто високу планку моральності у діяльності сучасного українського політика. Так, він писав: «Любов – що не значить коров'яче взаємолизання, а тоді раптом рогом в бік. Покора, – що не значить хитрість і низькопоклонство. Вірність – в серці, а не на язиці. І почуття спільності, а не злобне вищукування в оці ближнього пилінки... Коротко: шляхетність, благородство» [2, с. 74]. Чи має такі риси сучасний український державний чиновник, або депутат Верховної Ради? Питання без відповіді. І треба сказати, що за все це є провина не лише тих, хто обраний чи призначений, а й провина тих хто обирає. Як казав британський прем'єр-міністр У. Черчилль ми самі несемо відповідальність, за тих кого обираємо. Цитуючи українського класика В. Липинського «люди взагалі, а наші більше, ніж інші, мають од природи нахил до сварки і роз'єднання. І хто хоче, щоб ми мали колись свою державу на нашій землі, повинен про цей нахил наших провідників до сварки і роз'єднання твердо пам'ятати» [3, с. 416].

Треба зазначити той факт, що після лютневих подій 1917 року у Санкт-Петербурзі досить мало серед того українського політикума знайшлося сміливців, які заявили про створення незалежної держави. Всі три універсали Центральної Ради від 1917 року вказують вперто нам про автономію у складі «федеративної Росії». Липинський підкреслює, що «весь перший період Центральної ради у внутрішній політиці пройшов (...) під гаслом боротьби з самостійниками взагалі і з самостійниками не соціалістами зокрема» [4, с. 29]. Потрібна була «справжня революція супроти народницького світогляду», щоб вивести український рух із глухого кута автономістсько-федеративних уявлень про перспективу майбутніх відносин між Україною та Росією, зауважував учений.

На його глибоке переконання нам потрібен був досвід польської інтелігенції в еміграції, яка привертала до себе увагу у Європі та водночас вибудовувала духовні цінності, які їй знадобляться у будівництві власної незалежної держави не без допомоги щоправда з боку країн Антанти. Не можна сказати, що представники Директорії УНР не робили спроб залучитися підтримкою країн Антанти після поразки Німеччини та Австро-Угорської імперії у Першій світовій війні 1918 року, з боку С. Петлюри. Та справедливості ради наголосимо Україна у різних її державних форматах 1917-1918 рр. була на боці країн Четвертого союзу, і, це добре пам'ятали Франція, Сполучене королівство Великої Британії, бо якщо одна в принципі погоджувалася на створення української автономії у складі майбутньої «федеративної Росії», друга ж бачила в Україні продовження Росії без будь якої автономії. Та й сама наша українська інтелігенція вела себе не кращим чином.

В свій час друг й приятель В. Липинського Євген Чикаленко у своєму листі до нашого фігуранта писав: «... щодо української інтелігенції, яка проявила за цей час багато всякого паскудства, анальфаетизму, що свідчить про її політичне дитинство» [2, с.75]. На його думку, вона ще не мала «ніяких устоїв, навіть моральних...Я не раз кажу, що аж тоді забудується українська державність, коли повиростають діти отих наших соціалістів, які, будучи міністрами, понакрадали мільйони, і таким чином творять свою буржуазію, якої у нас досі майже не було...Хами! У нас пооднімали маєтки, а самі, добравшись до державних грошей, понабивали ними свої кишені і поставали мільйонерами. Але як легко прийшлись оті гроші, так легко вони й розвіються, без всякої користі для України», – писав тоді 21 січня 1920 року Є. Чикаленко [2, с. 75]. Не відняти, не додати. Якщо не знати історії України, то здається, що Є. Чикаленко писав це між 2010 – 2020 рр. сьогодення.

У своїх теоретичних міркуваннях український мислитель відкидав ідею українських соціалістів пошуку допомоги від тоді ще «демократичної» Росії, а згодом від Антанти, пізніше Польщі. Він акцентував увагу українських провідних сил на необхідність спиратися насамперед на власні сили у змаганнях за державність. Чи не головним у цьому процесі, на його переконання, повинно стати творення нової української еліти, якій мали бути властиві висока моральність, організованість та безмежна жага до перемоги. Спільним дороговказом має стати для української еліти об'єднання на ґрунті державних інтересів. Треба сказати, що у своїх «політичних міркуваннях» Липинський увібрав найкращі здобутки європейської політичної думки та філософії кінця ХІХ початку ХХ ст., причому як позитивістського так і марксистського тлумачення.

У В. Липинського чиновництво це клерки, які є соціальною групою, і будівником сучасної національної буржуазії, а значить по волі стає

«народною державою» з такими демократичними інститутами та інституціями як, загальним правом голосу і урядом, сформованим під впливом парламенту, з метою збільшення її оборонної сили від революційних рухів, оскільки «...оця буржуазія державних комісіонерів ... дуже прив'язана до буржуазних ідей, і коли будь-який пропагандист революції опиниться на урядовій посаді, він з ... легкістю стає прекрасним буржуа» [4, с. 21, 36], що збоку українського мислителя не є вірним кроком. Такий соціальний прошарок має формуватися з «класу інтелігенції», який за фактурою належить до соціальної групи, яка має створюватися сучасною державою, з метою підготовки кадрів для чиновництва. На думку В. Липинського, такі люди не займані матеріально-продуктивною працею, а змушені здобувати собі прожитковий мінімум працею свого розуму й духу. Вони (інтелігенти) є позакласовими й матеріально не продукуючими тому й прагнуть зайняти державні посади і зацікавлені, щоб таких посад було якомога більше. Такий інтелігент має вважати себе нерозумною особою, якщо його інтелектуальна праця не може принести йому державної посади, бо має бути «...канцеляристом і писарем за фахом...кар'єристом за духом» [4, с. 59, 61].

Ця ідеальна політична модель кадрів українського чиновництва й сьогодні виглядає певною міфологеєю, оскільки крім державної заробітної плати, український політик отримує кошти від додаткових й не завжди державних інститутів. Бо важко сьогодні в умовах війни на Донбасі пояснити пересічному українському громадянину кричущу різницю заробітної плати й статків голови НАК Нафтогазу і провінційного вчителя чи лікаря. Тай останні події серпня 2021 року по затриманню колишнього судді М. Чауса збоку СБУ та НАБУ, показують нам, що українські за етнічним походженням чиновники цих служб є далекими, і припустимо «іноземними» в політичному сенсі людьми від інтересів держави Україна.

Політичні ідеї В'ячеслава Липинського були незрозумілими і неприйнятними значній частині його сучасників. І за словами українського історика Дмитра Дорошенка, що якби праці українського консерватора, які мали глибинні цінності з'явилися чи то у чехів чи то у поляків, то напевно викликали жвавий обмін думок і створили цілу літературну спадщину. В Україні його праці впали як камінь серед стоячого болота.

Література:

1. Залуцький Р. Листування В'ячеслава Липинського у західних архівах. Листування В. Липинського / за ред. Я. Пеленського. Т. 1. (А–Ж). Київ: Смолоскип, 2003. С. 33 – 81.
2. Липинський В. Хам і Яфет. Сучасність. 1992. № 6. С. 63–76.

3. Липинський В. До Дмитра Греголінського. 16.XII.1924. Листування В. Липинського / за ред. Я. Пеленського. Т. 1. (А–Ж) Київ: Смолоскип, 2003. С. 414–420.

4. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. Про ідею і організацію українського монархізму. Київ, 1995. 470 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ФРАНЦІЇ НА ПОЧАТКУ ХІХ СТОЛІТТЯ

Лісогорова К. М.

кандидатка юридичних наук,

доцентка кафедри історії держави і права України та зарубіжних країн

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

м. Харків, Україна

Ідеї громадянського суспільства, гарантування прав і свобод людини, справедливої правової держави становили основу реформ права багатьох європейських держав на протязі усього ХІХ століття. Історію Франції кінця ХVІІІ століття також відрізняє наявність реформаторських ідей, що вплинули на різні сфери життєдіяльності французького суспільства: державне управління, фінансову систему, політику, армію, сільське господарство, право. Серед носіїв та популяризаторів таких ідей найбільшу славу придбали Монтеск'є, Вольтер, Руссо [1, с. 4].

Європейська правова культура цього періоду базувалась на римському цивільному праві та канонічному праві.

За той час, поки Наполеон залишався імператором Франції, були розроблені та прийняті п'ять основних кодексів – цивільний, торговельний, кримінальний, цивільно-процесуальний, кримінально-процесуальний.

Витоки французького цивільного права початку ХІХ століття були тісно пов'язані з римським правом, королівськими ордонансами та едиктами, постановами католицької церкви. Надзвичайно важливу роль у формуванні французького цивільного права відіграли збірники звичаєвого права – кутюми.

До Французького цивільного кодексу 1804 р. французькі університети не викладали французьке національне право. Французьке національне право не було уніфіковане, і університети, як і скрізь в Європі, зосереджувались на загальноприйнятому в усій Європі законодавстві, тобто на римському. Так, коли французькі юридичні факультети були реорганізовані в 1805 році, викладання зосередилось на французьких

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«ПРИЧОРНОМОРСЬКІ
ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ ЧИТАННЯ»

Частина I

(м. Миколаїв, 10–12 вересня 2021 р.)

Підписано до друку 30.08.2021. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 12,32. Тираж 100. Замовлення № 0821-232.
Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавничий дім «Гельветика»
54000, м. Миколаїв, пр. Героїв України, 9, оф. 551
Телефон +38 (048) 709 38 69, +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.